

*Boris Kern**

(Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Ljubljana, Slovenija)

ANGLOSLOVENŠČINA**

Dominantnost angleščine na globalni ravni se vsekakor odraža tudi s prevzemanjem prvin v slovenščini, in sicer na več različnih jezikovnih ravneh. V članku je predstavljen nekaj izbranih pojavov vpliva angleščine na slovenščino, izkazanih zlasti v zadnjih treh desetletjih, tako na leksikalni ravni kot na ravni besedotvorja in skladnje, kar lahko pripelje celo do morebitnega redifiniranja nekaterih slovničnih kategorij. V leksikalnem smislu angleščina ni le izhodiščni jezik, iz katerega se prevzema besedje, ampak tudi jezik posrednik (zlasti v primeru besed iz jezikov iz nelatinično pisavo). V okviru glasoslovja se dogajajo spremembe v smeri približanja izgovora izvornim jezikom, v besedotvorju pa se uvajajo nekateri tipi tvorjenk, ki prej za slovenščino niso bili tipični (t. i. prekrivanke), prevzeto besedje pa pogosto izkazuje tudi besedotvorno produktivnost. V prispevku se v kontekstu skladnje omejujemo zlasti na porast tvorjenk s strukturo *nepridevnik + samostalnik*, ki predstavljajo velik izziv tudi v leksikografskem smislu.

Ključne besede: anglicizmi, neologizmi, prevzemanje, besedotvorje, slovenščina, tujejezični vpliv

1. Uvod

Leksem *angloslovenščina* se kot slovarska iztočnica prvič pojavi v *Slovarju novejšega besedja slovenskega jezika* (2012; v nadaljevanju SNB) s kvalifikatorjem ekspresivno in razlago: slovenščina z elementi angleščine; ekspresivnost pa dobro ilustrira tudi zgled rabe: *Naša mesta, trge in vasi preplavljajo spakedranke v nekakšni angloslovenščini*. Dejansko pa je slovenščina z elementi odraz trenutne resničnosti, angleški elementi pa se v slovenščini odražajo na različnih jezikovnih ravneh, pri čemer je najbolj opazno leksikalno prevzema-

* boris.kern@zrc-sazu.si.

** Članek je nastal v okviru raziskovalnega projekta Kombinatorika besedotvornih obrazil v slovenščini (J6-3131) in v okviru raziskovalne skupine P6-0038 z naslovom Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju, ki jo financira ARRS.

nje. V SNB-ju je kar 20 % besedja prevzetega iz angleščine (prim. Kern 2016: 40). Na leksikalno raven prevzemanja se osredotočajo številne raziskave (mdr. Toporišič 1972; Snoj 2005; Pogačnik 2003; Bizjak Končar, Dobrovoljc 2010; Bizjak Končar 2012), nekatere med njimi vpeljujejo tudi druge vidike, zlasti besedotvorja in skladnje (Stramljič Breznik 2005, 2008; Voršič 2011; Kern 2016; Žele, Kern 2017).

Prevzemanje je popolnoma običajen jezikovni proces, je eno od poimenovalnih možnosti v vsakem jeziku. Zavedati se je treba, da noben jezik ni samozadosten in se ne more generirati zgolj iz lastnih virov (Kalin Golob 1996). Na nek način lahko vzpostavimo naslednjo analogijo: besed so kot ljudje, od nekaj so migrirale, migrirajo in bodo migrirale. Te »migracije« pa še dodatno olajšujejo zlahka dostopna besedila in vsebine v tujih jezikih¹ in skoraj vseprisotna dvojezičnost v marsikaterem okolju (tudi v smislu dvojezične oz. tujejezične »jezikovne krajine«). Spreminja pa se hierarhija med jeziki – v različnih obdobjih so imeli tudi v slovenskem okolju različni jeziki vlogo t. i. prestižnega ali dominantnega jezika. V obdobju do konca habsburške monarhije je bila to nemščina, sledilo je obdobje vpliva hrvaščine/srbščine, zlasti od 60. let 20. stoletja pa je to vlogo prevzel globalni jezik angleščina (prim. Bizjak Končar 2012: 64). Angleščina danes ni le izhodiščni jezik, iz katerega se prevzema besedje, ampak tudi jezik posrednik (zlasti v primeru besed iz jezikov iz nelatinično pisavo, npr. iz japonščine: *aikido*, *anime*, *emodži/emoji*, *haiku*, *kamišibaj*, *naši*, *reiki*, *šitaka*, *wasabi*).

Zavedati pa se je treba, da je za jezik vsekakor vitalnega pomena, da ne zgolj prevzema, ampak izkorišča tudi druge poimenovalne možnosti: tvorbo besed v okviru sistemskih (in nesistemskih) besedotvornih postopkov, neosemantizacijo obstoječih besed (in besednih zvez) in tvorbo novih stalnih besednih zvez (prim. Vidovič Muha 2013: 23–25).

2. Leksikalno prevzemanje

Nove besede prevzemamo predvsem zaradi pojava novih denotatov. V SNB-ju je največ novega besedja nastalo na področju informatike oz. tehnoloških novosti, gospodarstva, integracije Slovenije v meddržavne organizacije, medicine, glasbe, mode, prehrane, spolnih usmerjenosti in spolnih identitet, duhovnosti in tudi uživanja drog (podrobneje v Kern 2016: 40–41). Včasih pa v jezik sprejemamo novo besedje, kljub temu da zanje že obstajajo izrazi v slo-

¹ »V nasprotju s preteklostjo, ko so bile možnosti za medkulturne vplive večinoma omejene na fizični stik kultur in jezikov, danes ob hitrem soočanju z novo, neznano predmetnostjo in zaradi hitro se spreminjajočih družbenih razmer in globalizacijskih procesov, prevzeto besedje prodira v slovenščino hitreje in po različnih kanalih« (Bizjak Končar 2012: 63)

venščini, zlasti se to pogosto dogaja v žargonski rabi in tudi pogovorni rabi (med drugim pri tem izstopa besedje iz poslovnega sveta in sveta mode), tudi zaradi t. i. jezikovne mode. V omenjenem slovarju je delež besedja, prevzetega iz angleščine kar 20-odstotni.

Novejše besedje od leta 2014 registrira *Sprotni slovar slovenskega jezika*.² V njem najemo še neuslovarjeno novejše besedje oz. neregistrirane pomene že uslovarjenega besedja in trenutno zajema 1151 iztočnic.³ Področja, iz katerih prihaja uslovarjeno novejše besedje, je precej prekrivno z navedenimi področji iz SNB-ja, pri čemer je novejše besedje v zadnjih dveh dodatno zaznamovalo t. i. korona besedje (*alfakoronavirus, anticepilec, anticepilka, anticepilni, anticepilski, antivakser, antivakserka, antivakterski, asimptomatičen, asimptomatično, asimptomatičnost, asimptomatski, asimptomatsko, bolezen (pridružena), brezstični, (dolgotrajni) covid, covid-19, (socialna) distanca, govorec, helikopterski (denar), izolacija, kiberkriminallec, korona, koronabedak, koronačas, koronaepidemija, koronahumor, koronakriza, koronaobveznica, koronapaket, koronapandemija, koronapanika, koronapozdrav, (novi) koronavirus, koronavirusni (koronavirusna bolezen), koronazakon, koronski, lockdown, megapaket, megazakon, mehurček, necepilec, necepilka, novookužen, (duhovno) obhajilo, omejevanje (socialnih stikov), pacient (številka ena, ničti pacient), pandemični, pandemski, PCT, pokovidni, postkovidni, prebolelost, predkovidni, predkoronski, predihavanje, predihavati, prekuževanje, prekuževati, prenašalnik, procepillec, procepilski, proticepilec, proticepilka, protikorona, protikoronski, protiukrepni, provakser, samoizolacija, samoizoliran, samoizolirati se, samokarantena, samoosamitev, samoosamiti se, SARS-CoV-2, testirati*).⁴ Slednje izkazuje precej dobro izkoriščenost poimenovalnih možnosti tudi znotraj slovenščine, pri čemer so se določena poimenovanja, nastala po metaforični poti, dejansko zgodila zunaj nje (npr. *mehurček*). Korona besedje pa izkazuje tudi precejšnjo besedotvorno produktivnost.

Tudi besedje v *Sprotnem slovarju slovenskega jezika* je precejšnji del prevzet iz angleščine (npr. *backpacker, bajk* pog. 'kolo', *bankster* slabš. 'kdor pridobiva korist zase in za svoj krog ljudi z nelegalnim ali pollegalnim vplivanjem na finančne, gospodarske tokove države', *beachvolley/beach volley, bit-*

² Gre za sprotni slovar, katerega urednik je Domen Krvina in ki nastaja na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Dostopen je na portalu Fran (www.fran.si).

³ »Jedro geslovnika predstavlja še neuslovarjeno besedje, katerega rabo v zadnjih letih potrjuje korpusno gradivo, dopolnjeno s predlogi jezikovnih uporabnikov. Ker so ti predlogi navadno sorazmerni ažurni, geslovník zajema tudi besedje, ki ga obstoječi (časovno zamejeni) korpusi slovenščine zaenkrat (še) ne prinašajo, raba nove besede pa je bila registrirana v drugih (zlasti elektronskih) virih. Poudarek je na vključitvi besedja, ki prinaša pojmovno in poimenovalno novo.« (Krvina 2021: 1)

⁴ Več o njem si je moč prebrati na portalu Fran: https://fran.si/o-portal/?page=Covid_19_2020.

coin, brexit, bildati pog. 'pridobivati mišično maso/načrtno krepiti, razvijati kaj', *bullying, coworking, dashboard* 'grafični vmesnik', *fejmič, flash mob/flashmob, geek/gik, glamping, greenwashing* 'zavajajoče prikazovanje, trženje izdelkov, kot da so narejeni na ekološko, družbeno sprejemljiv način', *gexit* 'potencialni izstop Grčije iz evroobmočja, Evropske unije', *hejter, hejterka, inbox, influencer, influencerka, jet lag/jetlag, kontrolfrik, mem/meme*, vulg. *milfica* 'spolno privlačna ženska v srednjih letih',⁵ *oldschool/old school/oldskul, retvit, selfie-stick/selfie stick/selfistik, selfness* 'dejavnost, ki s ponudbo različnih sprostitev, meditativnih tehnik človeku omogoča, da se poglobi vase, spremeni svoje vedenje, se umiri', *teaser, tejanje* 'uporaba tankega lepljivega traku za rehabilitacijo ali stabilizacijo dela telesa, zlasti med treningom', *trailer, vlog, zero waste, zipline/zip line*).⁶ Pri čemer imajo nekateri med njimi tudi slovenske ustreznike, npr. *vplivnik, vplivnica* za *influencerja, influencerko*. Uporabnice_ke slovenskega jezika želi vzpodbuditi k ustvarjalnosti in iskanju slovenskih ustreznice za prevzete besede podstran Predlagajte nove slovenske ustreznice.⁷ Ob tem se je treba zavedati, da je pri iskanju »domačih« ustreznice ključnega pomena čas – ustreznico je treba (če za to obstaja potreba) najti čim prej. Nesmiselno je iskati ustreznice za tako uveljavljene prevzete besede, kot so: *babyboom, bodibilder, body art, facelifting, jet set, pirsing, prime time, queer, retvit, skvot, stand up, styling, vlog*, ki so pogosto postali tudi besedotvorno produktivni. Iskanje ustreznice tudi ni smiselno, če gre za besede, vezane na pogovorni jezik ali sleng, npr. *insajderski, kenslati*.

2.1 Problematične okoliščine prevzemanja

Kot je bilo že zapisano, je prevzemanje v jeziku popolnoma običajen proces. Ob tem pa velja opozoriti na nekaj sicer raznolikih okoliščin (ne nujno omejenih zgolj na vpliv angleščine), ki so se pripetile v Slovenij in ki kažejo na vzpostavitev nepotrebnih situacij, ki se lahko odrazijo tudi na jeziku.

Prva med njimi je pojavljanje sloganov, ki predstavljajo zaščiteno blagovno znamko, zgolj v tujem jeziku (npr. *Lovin' it, Just do it, Feeling it, Das Auto, Wir leben Autos*). *Zakon o varstvu potrošnikov* v prvem odstavku 2. člena določa, da morajo podjetja s potrošniki poslovati v slovenskem jeziku oz. v italijanščini in madžarščini na območjih, kjer avtohtono živita italijanska ali madžarska

⁵ Ustrezna oznaka bi bila *pogovorno* in ne *vulgarno*, saj je vulgaren dejansko zgolj glagol, ki je v izhodišču angleške kratice.

⁶ Razlage so iz *Sprotnege slovarja slovenskega jezika*, nekatere med njimi, so navedene v skrajšani obliki.

⁷ Dostopno na: <https://fran.si/ustreznice/>; Za hrvaščino obstaja podobna spletna stran *Bolje je hrvatski* (<https://bolje.hr/>), ki pa že v imenu zelo jasno sugerira, da je »domače« vedno boljše, kar pa ne drži, niti v primeru slovenščine, niti v primeru hrvaščine in drugih jezikov.

narodna skupnost. Problematičen pa je zlasti 3. člen omenjenega zakona, ki določa: »Javno oglaševanje izdelkov in storitev, predstavitev dejavnosti ter druge oblike obveščanja javnosti so skladno s področnim zakonom v slovenščini oziroma v potrošniku na območju Republike Slovenije zlahka razumljivem jeziku. Kadarkoli se slovenščina pojavlja skupaj s tujim jezikom, ker gre za oglaševanje, predstavitev dejavnosti ter druge oblike obveščanja, ki je namenjeno tudi tujcem, različica v slovenščini ne sme biti manj poudarjena.«⁸ Poleg tega *Zakon o javni rabi slovenščine* v prvem odstavku 15. člena določa: »Pri označevanju in predstavljanju izdelkov in storitev morajo ponudniki potrošniku potrebne informacije glede značilnosti, prodajnih pogojev, uporabe in namembnosti izdelka ali storitve posredovati v slovenščini oziroma v potrošniku na območju Republike Slovenije zlahka razumljivem jeziku. Namesto besednega sporočanja so dopustni tudi splošno razumljivi simboli in slike. Ta določba se ne nanaša na tujejezična imena blagovnih in storitvenih znamk.«, v drugem odstavku pa: »Vsako živilo, zdravilo ali fitofarmacevtsko sredstvo, ki je v prodaji na območju Slovenije, mora imeti na ovojnini natisnjeno deklaracijo, navodilo za uporabo in vse druge potrebne podatke v slovenščini, dodatno pa lahko tudi v tujih jezikih.«

Na nejasnost in neoprijemljivost besedne zveze »v potrošniku na območju Republike Slovenije zlahka razumljiv jezik« je opozorilo več avtoric (Stritar 2011, Gliha Komac, Kovač 2018). Iz zapisanega pa je tudi razvidno, da je pojav tujejezičnih sloganov zakonsko brez prevodov v slovenščino dovoljeno v primeru, ko gre za zaščitene blagovne znamke, kar je neustrezno. Pri vsem skupaj pa je najbolj problematično to, da so se spremembe v zakonodaji zgodile zelo neopazno in da nanjo ni (ustrezno) reagirala strokovna javnost.

Moč kapitala, podkrepljena tudi z zakonskimi določitvami, se kaže tudi v (ne)dopušcanju določenih prilagoditev sistemu slovenščine pri prevajanju tehničnih navodil za uporabo elektronskih naprav. Za slovenščino je tipično, da imamo ob v levem prilastku samostalniške besedne zveze pridevnik in ne samostalnik, čeprav so tovrstne zveze danes vse pogostejše, njihova tvorjenost pa avtomatizirana (več o tem v poglavju o besedotvorju). Pred leti je bilo tako v tovrstnih primerih v navodilih za uporabo elektronskih izdelkov podjetij Microsoft in Hewlett-Packard zaslediti dve različni praksi pri prevajanju:⁹ (a) v primeru izdelkov podjetja Hewlett-Packard so bili v navodilih lahko uporabljeni iz

⁸ Pred tem je bil v zakonu na mestu »lahko razumljivega jezika« »slovenski jezik«, vendar je zaradi uskladitve z evropsko zakonodajo prišlo do te spremembe (več o tem v Stritar 2011).

⁹ Zapisano se nanaša na navodila za prevajanje v eni od slovenskih prevajalskih agencij, in sicer v obdobju med letoma 2006 in 2008.

kratice izpeljani pridevniki: HP-jev računalnik/tiskalnik/miška¹⁰ ipd., medtem ko (b) podjetje Microstoft ni dovoljevalo uporabo izpeljanih pridevnikov *Microsoftov program/iskalnik/paket*, ampak *Microsoft program/iskalnik/paket*. Slednje je danes skoraj popolnoma ustaljena praksa tudi pri vseh izdelkih, kjer se pojavlja tudi ime podjetja.

Tretji primer nepotrebnega posega v jezik pa predstavlja zaplet v primeru zapisa valute *evro* v času vstopa Slovenije v EU. V uredbah sveta EU so bile leta 1997 in 1998 potrjene določitve ob sprejemu odločitve o imenu evropske skupne valute *evro* z leta 1995. Določitve so zajemale tudi dogovor, da bo v veljavi zapis *euro* v vseh članicah ter da odstopanja, vključno s sklanjatvijo in množino, niso dovoljena, razen če država uporablja nelatinično pisavo, npr. Grčija. V procesu pridruževanja desetih držav kandidatki v EU se je v Sloveniji, Latviji, Litvi in Madžarski pojavil problem, saj so bi bilo treba za jezike, ki so uradni jeziki v teh državah, vpeljati določene odstopne od določil. Ker so ostale članice vztrajale pri enotnem zapisu, so oktobra 2004 na zasedanju Odbora stalnih predstavnikov Sveta EU v Bruslju na pobudo nekaterih novih članic sprejeli kompromis glede zapisa imena skupne evropske valute. Od takrat velja, da se v slovenščini v primeru slovenskih različic evropske zakonodaje in ostalih pravno-formalnih besedilih EU ime skupne valute piše z *u*: *euro*, pri čemer je dovoljeno tudi sklanjanje, v drugih primerih pa je dovoljen zapis z *v*: *evro* (*Evro za vse nas* 2006), kar je absurdno. Ob tem velja dodati, da slovarji slovenskega jezika (*Slovenski pravopis*, *Slovar novejšega besedja slovenskega jezika*, *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, 2. izdaja, *ePravopis*, *Pravni terminološki slovar*) registrirajo zgolj zapis *evro*.

3. Besedotvorje in skladnja ter prevzemanje

1.1 Na ravni besedotvorja se prevzemanje odraža tako na ravni prevzetih morfemov (več o tem Vošič 2011, 2014) kot na ravni novejših besedotvornih postopov. Produkt slednjih so t. i. prekrivanke, ki jih Sicherl in Žele (2018: 75) definirata kot »besede, ki jih navadno tvorimo z izraznim prekrivanjem, in hkrati tudi s krnjenjem ene ali dveh oz. obeh, samostojnih besed, npr. ričota (< ričet + rižota)«. ¹¹ Na enak način so nastale tudi *opoldnevnik* < opoldne + dnevnik, *robotucija* < robotska revolucija, *HOVtel* < hov + hotel 'pasji hotel' (Logar 2006; Stramljič Breznik 2008; Sicherl, Žele 2018). Prekrivanke naj bi najpogosteje nastale iz prvega dela prve podstavne besede in iz zadnjega dela druge podstavne besede, pri čemer morata biti izpolnjena dva kriterija: (1) pre-

¹⁰ Kot je razbrati iz aktualnih ponudb v spletnih trgovinah, so HP-jevi izdelki poimenovani na način, pri katerem je kratica desno od jedra: npr. *tiskalnik HD DeskJet*, *prenosni računalnik HP 255 G8*.

¹¹ O prekrivankah sta pisali tudi N. Logar (2006) in I. Stramljič Breznik (2008).

krivanka mora biti pomensko prepoznavna, smiselna in stilno učinkovita, (2) stopnja krnitve posameznih podstavnih besed se prilagaja izgovorljivostnim zmožnostim v določenem jeziku in jo sproti določa tvoreka_ec (Sicherl, Žele 2018: 75–76). Tovrstne nesistemske tvorjenke se v zadnjem času vse pogosteje pod vplivom angleščine, kjer so tovrstne tvorjenke zelo pogoste, pojavljajo tudi v jezikih, v katerih je to precejšnja novost.

Pri nekaterih med njimi se je proces prekrivanja zgodil v angleščini: *bankster* < angl. *bankster* < *banker* + *gangster* [‘bankir’ + ‘gangster’]; *prestitutka* < angl. *presstitute* < *press* + *prostitute* [‘tisk’ + ‘prostitutka’]; *sekstanje* < angl. *sexting* < *sex* + *texting* [‘seks’ + ‘pisanje SMS sporočil’]; *brexit* < angl. *Brexit* < *Britain* + *exit* [‘Britanija’ + ‘odhod’]; *furminator* < angl. *Furminator* < *fur* + *terminator* [‘dlaka’ + ‘uničevalec’]), pri drugih v slovenščini: *šokastičen* < *šokanten* + *bombastičen*; *hudobro* < *hudo* + *dobro*; *džabest* < *džabe* +; *znanstival* < *znanstveni/znanost* + *festival* (vsakoletni ljubljanski festival dogodivščin, znanstvenih predavanj in eksperimentnih delavnic); *šolimpijada* < *šol(sk)a* + *olimpijada* ipd.¹² (Sicherl, Žele 2018: 82–83).

1.2 Na meji med besedotvorjem in skladnjo pa se nahajajo medponskoobrazilne zloženke oz. besedne zveze s strukturo *nepridevnik* + *samostalnik*, ki se posledično dotikajo tudi pravopisne problematike, in sicer zapisa skupaj ali narazen. Tovrstne tvorjenke so se v slovenščini pojavile v drugi polovici 19. stoletja pod vplivom nemščine (Vidovič Muha 1988). V zadnjih desetletjih pa smo priča rapidnemu povečanju tvorstnih tvorjenk oz. besednih zvez pod vplivom angleščine, kar je povzročilo, da jih govorke_ci slovenščine tvorijo že avtomatizirano (Kern 2012: 148):

body art performans, burnout sindrom, daj-dam logika, dubstep skupina, Erasmus romanca, first minute turizem, kamišibaj predstava, korona virus, livestream koncert, offshore podjetej, stop injekcija, TikTok generacija, trans ženska, trap glasba, traverso flavta.

Tradicionalno tovrstne pojave slovensko jezikoslovje uvršča med zloženke, vendar je že gradivo iz SNB-ja pokazalo, da pri dveh tretjinah tovrstnih zvez ni potrjenega zapisa skupaj (Kern 2012: 147). Tudi analiza ankete lektorskega postopanja v teh primerih¹³ (Kern 2017) je pokazala, da je vsaj 25 % njih v posameznih primerih ravnala drugače, pogosto pa so lektorice_ji izrazili stališče,

¹² Prekrivanke so med drugim pogoste v oglasnih besedilih, kjer želijo njihove tvorke_ci z ustvarjalnostjo zbuditi pozornost.

¹³ V anketi je sodelovalo 241 oseb, anketa je preverjala morebitne lektorske popravke v primeru zvez: *WLAN vmesnik, TV dnevnik, hi-fi slušalke, r'n'b pevka, eko šola, poppevec, alterkultura, videokonferenca, taksi služba, second hand trgovina.*

da so pred leti še popravljali zapise v smeri zapisa skupaj (ali zapisa z vezajem v primeru kratičnih prvih delov zloženek), danes pa ne več. Tudi med raziskovalkami_ci, ki so se v zadnjih dvajstih letih ukvarjali s tem jezikovnim pojavom, se nihče ni eksplicitno zavzemal za poenoten zapis skupaj (Gložančev 2012, Kern 2012, 2017, Logar 2006, 2012, Žele 2009, Žele 2015a, Žele 2015b). A. Žele (2009: 203) zapiše, da v tem primeru prihaja do visoke stopnje vpliva tuje- ga jezika na sistem slovenščine in da teh pojavov ni moč pojasniti s pomočjo zakonitosti besedotvornih postopkov v slovenščini (prim. Kern 2012).

Tovrstne zveze zahtevajo vedno nov premislek o njihovi ustrezni uslovar- jenosti, zlasti v smislu besednovrstne določitve prvih sestavin. Pri snovanju SNB-ja se je pojavila ideja, da bi te prve dele besednovrstno označili kot pri- devnike. A ker bi to preveč poseglo v sistem besednih vrst v slovenščini, smo se odločili za oznako v *pridevniški rabi*, ki jo je v eSSKJ nadomestila oznaka *kot pridevnik*.¹⁴

Pod vplivom angleščine pa se v zadnjem času pojavljajo tudi besedne zvez s strukturo *stavek + samostalnik*: Všeč mi je ta Cankarjev dom sreča Cve- tličarno moment ali Ne jem mesa burger.

4. Zaključek

Prevzemanje je popolnoma običajen jezikovni proces, je eno od poimeno- valnih možnosti v vsakem jeziku. V članku je predstavljenih nekaj izbranih po- javov vpliva angleščine na slovenščino, izkazanih zlasti v zadnjih treh desetle- tjih, tako na leksikalni ravni kot na ravni besedotvorja in skladnje, kar lahko pripelje celo do morebitnega redifiniranja nekaterih slovničnih kategorij. V lek- sikalnem smislu angleščina ni le izhodiščni jezik, iz katerega se prevzema bese- dje, ampak tudi jezik posrednik (zlasti v primeru besed iz jezikov iz nelatinično pisavo). V SNB-ju je kar 20 % besedja prevzetega iz angleščine. Pri iskanju slovenskih ustreznice je bistven čas – prej kot se najde ustreznica, večja je mo- žnost, da se uveljavi. Na ravni besedotvorja se prevzemanje odraža tako na rav- ni prevzetih morfemov kot na ravni novejših besedotvornih postopov, med ka- tere štejemo prekrivanje. Med besedotvorjem in skladnjo pa so se znašle med- ponskoobrazilne zloženke oz. tvojenke s strukturo *nepridenik + samostalnik*, ki predstavljajo tudi svojevrsten leksikografski izziv. Ob tem se je treba zavedati, da je dominantnost angleščine zgolj trenutna situacija in da bo v prihodnje zani- mivo spremljati tudi večje vplive nekaterih drugih potencialno domiantnih jezi- kov.

¹⁴ V *Poskusnem zvezku SSKJ* so imeli ti prvi deli oznako *nesklonljiv pridevnik*, ki pa je bila v SSKJ-ju zamenjana z *nesklonljiv prislastek*.

LITERATURA

- BIZJAK Končar, Aleksandra, 2012. Pisno podomačevanje novejših prevzetih besed v slovenščini. V: JAKOP, Nataša et al. (ur.) *Pravopisna stikanja : razprave o pravopisnih vprašanjih*. Ljubljana: Založba ZRC, 63–71.
- BIZJAK Končar, Dobrovoljc Helena, 2010. Proces podomačevanja in vprašanje pisanja novejših prevzetih besed. *Jezikovni zapiski*, 16/2, 91–110.
- DOBROVOLJC Helena, Jakop Nataša, 2011. *Sodobni pravopisni priročnik med normo in predpisom*. Ljubljana: Založba ZRC.
- Evro za vse nas. Informacije o uvedbi evra v Sloveniji*. [<http://www.evro.si/pogosta-vprasanja/uedba/index.html#21>] dostop 21. 12. 2021.
- FILIPOVIĆ, Rudolf 1990. *Anglicizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku: porijeklo – razvoj – značenje*. Zagreb: Školska knjiga.
- GLIHA Komac, Nataša, Kovač, Polonca (ur.) 2018: *Pravna ureditev in programski dokumenti o jezikovni rabi in praksah jezikovnih uporabnikov v Republiki Sloveniji in uporabnikov slovenskega jezika v sosednjih državah in po svetu*. Ljubljana: ZRC SAZU.
- GLOŽANČEV, Alenka 2012. Novejša slovenska leksika v luči obravnave samostalniških zloženek v Slovenskem pravopisu 2001. V: H. Dobrovoljc, N. Jakop (ur.) *Pravopisna stikanja*. Ljubljana: Založba ZRC SAZU, 125–139.
- GLOŽANČEV, Alenka, Jakopin, Primož, Michelizza, Mija, Uršič, Lučka, Žele, Andreja 2009. *Novejša slovenska leksika (v povezavi s spletnimi jezikovnimi viri)*. Ljubljana: Založba ZRC.
- KALIN GOLOB, Monika 1996: Jezikovnokulturne smeri na Slovenskem: Romantiki in realisti oz. puristi in propuristi. *Jezik in čas*, Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 77–91.
- KERN, Boris 2012. Pisanje skupaj in narazen v Slovarju novejšega besedja slovenskega jezika. V: H. Dobrovoljc, N. Jakop (ur.) *Pravopisna stikanja*. Ljubljana: Založba ZRC SAZU, 141–149.
- KERN, Boris 2016. Wpływy obcojęzyczne na współczesny język słoweński. *Rozprawy Komisji Językowej*, t. 62, 39–48 [<http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-267fe74c-f265-455b-b97c-ab7f53da1803>] pristop 21. 12. 2021.
- KERN, Boris 2016. (Narazen pisane) samomedponske zloženke z lektorskega vidika : merila. V: E. Kržišnik (ur.), M. Hladnik (ur.). *Toporišičeva obdobja*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 429–438.

- KRVINA, Domen 2021. *Sprotni slovar slovenskega jezika. Uvod*. 1–3 [https://fran.si/132/sprotni-sprotni-slovar-slovenskega-jezika/datoteke/Sprotni_Uvod.pdf] dostop 21. 12. 2021.
- LOGAR, Nataša 2005. Filter vrečka ali filtervrečka, foto posnetek ali fotoposnetek, ISDN paket ali ISDN-paket? V: M. Jesenšek (ur.) *Knjižno in narečno besedoslovrje slovenskega jezika*. Maribor: Slavistično društvo Slovenije, 222–249.
- LOGAR, Nataša, 2006: Stilno zaznamovane nove tvorjenke – tipologija. *Slavistična revija*, posebna številka, 87–101.
- MAZURKIEWICZ-SULKOWSKA, Julia 2014. *Słowiańska terminologia techniczna (na materiale polskim, bułgarskim i rosyjskim)*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- POGAČNIK, Aleš 2003. Prevzemanje besed v slovenščini. *Jezik in slovstvo*, letn. 48, št. 6 (nov.-dec. 2003). [25]–48 [http://www.jezikinslovstvo.com/pdf/2003-06-Pogacnik.pdf] pristop 21. 12. 2021.
- POGORELEC, Breda 1964. Ob poskusnem snopiču Slovarja slovenskega knjižnega jezika, *Jezik in slovstvo*, 9/7–8, 232–242.
- SICHERL, Eva, Žele, Andreja 2018. Prekrivanke v slovenščini z vidika vpliva angleškega jezika. *Jezik in slovstvo*, letn. 63, št. 1, [75]–88.
- Slovar novejšega besedja slovenskega jezika*, [www.fran.si] dostop 21. 12. 2021.
- Sprotni slovar slovenskega jezika*, [www.fran.si] dostop 21. 12. 2021.
- STRAMLJIČ BREZNIK, Irena, 2005. Prevzete in domače prvine v slovenskih zloženkah. *Jezikoslovni zapiski : zbornik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša*, 11, št. 2, 7–30.
- STRAMLJIČ BREZNIK, Irena, 2008. Prevzete leksemske prvine in njihova besedotvorna zmožnost v slovenščini. V: A. Derganc (ur.) *Zbornik referatov za štirinajsti mednarodni slavistični kongres, Ohrid, 10.-17. september 2008, Slavistična revija*, letn. 56, št. 2. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije. 2008, [149]–160. [https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=66118] dostop 21. 12. 2021.
- STRITAR KUČUK, Mojca 2011. Zakon o varstvu potrošnikov med (lahko razumljivim) jezikom, politiko in pravom. V: KRANJČ, Simona (ur.) *Meddisciplinarnost v slovenistiki*, (Obdobja, Simpozij, = Symposium, 30). Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 441–447 [https://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/30-Stritar.pdf] dostop 21. 12. 2021.
- VIDOVIČ MUHA, Ada 1988. *Slovensko skladijsko besedotvorje ob primerih zloženok*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, Partizanska knjiga.
- VIDOVIČ MUHA, Ada 2013. *Slovensko leksikalno pomenoslovje*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- VORŠIČ, Ines, 2011. Prevzeto priponsko obrazilo -i(j)ada v slovenski tvorbeno ustaljeni in potencialni leksiki. *Jezikoslovni zapiski : zbornik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša*, 17, št. 1, 89–101.
- VORŠIČ, Ines 2013. *Sistemska in nesistemska leksikalna tvorba v novejšem besedju slovenskega jezika : doktorska disertacija*. Maribor.

Zakon o javni rabi slovenščine. *Uradni list RS*, št. 86/04 in 8/10.

ŽELE, Andreja, 2015a: Konverzija v slovenščini. *Jezik in slovstvo* 60/2. 65–77.

ŽELE, Andreja, 2015b: Strukturalnopomenska vprašanja novejšje slovenske leksike: med zloženko in besedno zvezo. *Philological studies = Filološki studii = Filološke pripombe*. Skopje, Perm, Ljubljana, Zagreb.

ŽELE, Andreja, Kern, Boris 2017. Spremembe v leksiki in skladnji v sodobni slovenščini. *Acta Universitatis Wratislaviensis, Wyraz i zdanie w językach słowiańskich 9: opis, konfrontacja, przekład*, no. 3792, 461–469 [<https://wuwr.pl/swr/article/download/4442/4293>] dostop 21. 12. 2021.

Boris Kern

ANGLOSLOVENŠČINA

Summary

Borrowing is a common linguistic process; it is one of the naming possibilities in every language. This article presents some selected phenomena of the influence of English on Slovene, especially in the last three decades, both at the lexical level and at the level of word formation and syntax, which may even lead to a possible redefinition of some grammatical categories. In lexical terms, English is not only the source language from which words are borrowed, but also the intermediate language (especially in the case of words from languages with non-Latin script). In the Dictionary of New Slovenian Words, up to 20% of the vocabulary is borrowed from English. When searching for Slovenian equivalents, time is of the essence - the sooner an equivalent is found, the more likely it is to be adopted. At the level of word formation, acquisition is reflected both at the level of borrowed morphemes and at the level of recent word formation processes, which include blends. Between word formation and syntax, there are non-adjective+noun compounds or phrases with non-adjective+noun syntactic structure, which also present a unique lexicographic challenge. It should be kept in mind that the dominance of English is only a current situation and that it will be interesting to observe the greater influence of some other potentially dominant languages in the future.

Keywords: anglicisms, neologisms, borrowed words, word formation, Slovenian language, foreign language influences.